

України. — 2006. — № 4.

3. І. Голосніченко. Правосвідомість і правова культура у розбудові української держави. // Право України. — 2005. — № 4. — ст. 24—25.

4. Теорія держави і права: Підручник. / С. Л. Лисенков і ін. — К.: Юрінком Інтер, 2005. — 448 с.

5. Теорія держави і права: Навч. посіб. / В. М. Суботін і ін. — К.: Знання, 2005. — 327 с.

6. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: Підручник. — Харків: Консул. — 2001. — 656 с.

7. Макаренко Л. О. До проблеми формування правової культури в Україні. // Віче. — 2007. — № 18. — ст. 52—53.

8. Фіцула М. М. Педагогіка: Навч. посіб. для студ. вузів. — К.: ВД "Академія", 2000. — 544 с.

Курсант 1-го курсу ННІ № 1 НАВС (Відділ спеціальної і фізичної підготовки)

Баранівська Надія Миколаївна

ОСНОВНІ РИСИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття правоохоронної діяльності можна визначити як державну правомірну діяльність, що полягає у впливі на поведінку людини або групи людей з боку уповноваженого державою органу (їх посадових осіб) шляхом охорони правопорядку, виявлення або розслідування порушення права, відновлення права з обов'язковим дотриманням встановлених у законі процедур цієї діяльності.

Така діяльність має специфічні ознаки. Головна ознака правоохоронної діяльності полягає у спеціальному повноваженні від імені держави охороняти права фізичних або юридичних осіб, захищати конституційний порядок певними юридичними процедурами. При цьому до правопорушників може застосовуватися правомірний примус. У процесі правоохоронної діяльності можуть бути використані тільки офіційні (офіційна інформація) і правомірні (правомірним шляхом встановлені факти тощо) засоби впливу. Неофіційна інформація може бути використана тільки в інтересах держави, а не органу, який її використовує. Проте використати такі дані для погіршення захисту прав і свобод людини правоохоронний орган не має права, оскільки конституційні права і свободи людини, громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією (ст. 64).

Іншою ознакою правоохоронної діяльності є процедурна (процесуальна) ознака. Вона вказує на те, що способи здійснення правоохоронної діяльності складаються із спеціально встановлених юридичних процедур. Порушення посадовими особами правоохоронних органів встановлених процедур визнається суттєвим порушенням процесуального законодавства і завжди тягне до визнання дії правоохоронного органу неправомірною. Усі процедури правоохоронного призначення є формально визначеними, вони мають протокольну форму. Це означає, що будь-яка процесуальна дія (допит, обшук, затримання підозрілого, пред'явлення звинувачення тощо) має протоколюватися, при цьому вимоги до складання протоколу є однаковими для всіх учасників кримінального, цивільного судочинства або з провадження адміністративних правопорушень.

Ще однією ознакою правоохоронної діяльності визнається статусна (професійна) ознака уповноваженої державою особи. Здійснювати таку діяльність (виявляти та розслідувати злочин, підтримувати правопорядок, забезпечувати конституційний порядок і національну безпеку тощо) може тільки компетентна, процесуально уповноважена державою службова особа, яка позбавлена права займати будь-яку іншу посаду або займатися іншою діяльністю (окрім наукової та творчої діяльності) й делегувати свої повноваження іншій особі. Така особа не може займатися політичною діяльністю, бути на службі в іноземній організації.

Діяльність з підтримання правопорядку, запобігання правопорушенням є обов'язковою і полягає у невідкладному й адекватному реагуванні на факти невиконання чи неналежного

виконання вимог правових норм з боку юридичних або фізичних осіб. При цьому недопустимими є протиправні дії стосовно правопорушників з боку працівників правоохоронних органів у вигляді погроз, залякувань, побоїв тощо. Правоохоронні дії тісно пов'язані між собою. Вони утворюють цілісну правоохоронну сферу, охоплюючи відновлення неправомірно порушеного права, у тому числі й самими правоохоронними органами.

Деякі правоохоронні органи мають спеціальний предмет діяльності. У структурі служби безпеки, органів внутрішніх справ, органів з виконання покарань, податкової поліції, державної охорони також є спеціалізовані підрозділи з виконання оперативно-розшукових дій. Специфіка предмета їх правоохоронної діяльності полягає у пріоритетному й ефективному виконанні функції щодо захисту конституційного порядку, національної безпеки, виявлення та розслідування злочинів, а також функції з виконання покарань.

Правоохоронна функція держави полягає у забезпеченні конституційного порядку, національної безпеки, правового порядку; вона спрямована на охорону конституційних прав людини і громадянина, а також на відновлення (компенсацію) порушених прав.

Здобувач кафедри адміністративного,
фінансового та інформаційного права КНТЕУ

Вернигора Віталій Вікторович

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД: СУТНІСТЬ, ОЗНАКИ І ПРИНЦИПИ

В умовах збройного конфлікту особливо актуалізуються питання регулювання такого виду правовідносин як військово-службові відносини. Це пов'язано з тим, що під час особливого періоду окремих військовослужбовців, як суб'єктів даного виду правовідносин, наділяють окремими владними правами і повноваженнями, можливістю здійснювати організаційно-розпорядчі функції, вживати адміністративних заходів, заходів фізичного впливу, застосовувати спеціальні засоби тощо. Відтак, маючи відповідні владні повноваження, військовослужбовець здійснює функції держави і виконує коло державних завдань. У зв'язку з цим, важливої уваги заслуговує статус військовослужбовців як суб'єктів адміністративної відповідальності. Останнім часом було прийнято ряд правових актів, які регулюють правовий статус військовослужбовців, до Кодексу про адміністративні правопорушення внесені зміни щодо адміністративної відповідальності військовослужбовців.

Стосовно самого терміну «адміністративна відповідальність військовослужбовця» потрібно зазначити, що чітка дефініція вказаного поняття дається у військовому юридичному словнику. Так, в ньому зазначається, що адміністративна відповідальність військовослужбовця - це форма юридичної відповідальності військовослужбовця за правопорушення, яке не пов'язане з виконанням службових обов'язків та не є кримінально караним. Вона розповсюджується також на військовозобов'язаних у період проходження ними військових зборів. Адміністративні стягнення накладаються повноважними органами державного управління (органами внутрішніх справ, державними інспекціями, посадовими особами, уповноваженими на те законодавчими актами держави).

Виділення такого правового режиму, як особливий період викликане існуванням в державі виняткових обставин, що впливають на більшість суспільних відносин. Це, в свою чергу, вимагає спеціального врегулювання цих відносин. Тобто, законодавством мають бути передбачені норми, які діятимуть лише під час особливого періоду, зокрема і норми, які регулюватимуть адміністративну відповідальність військовослужбовців в особливий період.

Тож, можемо запропонувати таке визначення: адміністративна відповідальність військовослужбовців в особливий період – це специфічна форма адміністративної відповідальності, яка настає за вчинення військовослужбовцями військових адміністративних правопорушень під час дії в країні особливого періоду, пов'язана з накладенням на них передбачених законом стягнень у формі обмеження прав військовослужбовців, або в покладанні на них додаткових обов'язків, які є більш суворими, ніж ті, що могли б застосовуватися за аналогічні діяння у звичайний час.

Адміністративна відповідальність як інститут адміністративного права має свої